مروری بر کتاب
Book Review
دوره ۲۲، آبان ۱۴۰۲، ۹۰۸-۹۰۷

مروری بر کتاب: راهنمایی برای درمانگران در ارزیابی و مدیریت خطر خودکشی

A Review on the Book: A Clinician's Guide to Suicide Risk Assessment and Management

محسن رضائیان[۱]

کتاب راهنمایی برای درمان‌گران در ارزیابی و مدیریت خطر خودکشی (A Clinician's Guide to Suicide Risk Assessment and Management) توسط دکتر جوزف سادک (Joseph Sadek)، به رشته تحریر درآمده است. این کتاب برای اولین بار، در سال ۲۰۱۸ میلادی و توسط انتشارات اسپرینگر (Springer) و در ۱۱۳ صحفه، منتشر گردید. جوزف، روان‌پزشک و دانشیار گروه روانشناسی در دانشگاه دال هوزی (Dalhousie University) است و همزمان، مسئولیت کار گروه پیشگیری از خودکشی در استان نواسکوشیا (Nova Scotia) کشور کانادا را نیز، بر عهده دارد. تخصص و زمینه کاری وی سبب گردیده تا بتواند در کتاب حاضر، راهنمایی جامع برای درمانگران سلامت روان به منظور ارزیابی و مدیریت خطر خودکشی را، فراهم آورد.

امروزه، خودکشی به عنوان یک پدیده چند وجهی در نظر گرفته می‌شود که ریشه در تعاملات پیچیده عوامل زیستی، ژنیتکی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، محیطی و فرهنگی دارد. از این رو، جوزف نهایت تلاش خودش را نموده است تا کتاب حاضر را بر اساس شواهد جدید و مرور گسترده متون مرتبط، به رشته تحریر در آورد. بنابراین، وی قادر بوده است تا در کتاب خود، اطلاعات قابل فهم و مهمی را ارائه دهد تا همکاران بالینی به سادگی بتوانند از آن استفاده نمایند. در دیباچه کتاب که به قلم اسکات تریالت (Scott Theriault) به رشته تحریر در آمده است،گفته شده که این کتاب می تواند منبعی مفید و ارزشمند، هم برای درمانگران بی تجربه، و هم برای درمانگران مجرب، به شمار آید.

جوزف، کتاب خود را در هشت فصل و یازده پیوست، سازماندهی کرده است. عناوین هشت فصل کتاب به ترتیب عبارتند از: زمینه و هدف، فهم خودکشی و خودزنی، محتوای ارزیابی خطر خودکشی، ابزار ارزیابی خطر خودکشی، مدیریت بیماران در فکر خودکشی حاد، مستندسازی و ارتباط، کنترل کیفیت ارزیابی خطر خودکشی و مطالعات موردی. پیوست‌های یازده‌گانه کتاب هم، از واژه‌نامه شروع شده و با تحلیل مشکلات بیمارانی

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
تلفن: ۳۱۳۱۵۲۴۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۲۴۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1402.22.8.9.7]
[DOI: 10.61186/jrums.22.8.907]

که در اثر خودکشی هنگام روان درمانی و یا دارو درمانی جان خود را از دست می‌دهند، به پایان می‌رسد.

در فصل اول کتاب، جوزف به این نکته اشاره می‌کند که بر اساس آخرین آمار، خودکشی در میان ده دلیل عمده مرگ و دومین عامل اصلی مرگ، در میان افراد ۱۵تا ۲۹ ساله قرار دارد. او ادامه می‌دهد که مطابق با آمار رسمی و در سال ۲۰۱۲ میلادی، ۸۰۴۰۰۰ نفر به دلیل خودکشی جان خود را از دست داده‌اند. همچنین، وی به آمار بسیار تأسف برانگیز دیگری اشاره می‌کند که در کشور استرالیا، میانگین هزینه خودکشی هر جوان نزدیک به ۲،۹۰۰،۰۰۰ دلار است. از این مبلغ، حدود ۲،۸۰۰،۰۰۰ دلار ارزش سال‌های مفید زندگی از دست رفته، حدود ۱۰،۰۰۰ دلار برای هزینه‌های مستقیم مشتمل بر کالبه شکافی، تدفین، آمبولانس و پلیس و حدود ۹۰،۰۰۰ دلار هم هزینه‌های مرتبط با از دست دادن این فرد، برای سایر اعضاء خانواده وی می‌باشد. بنابراین، در این فصل وی سعی می‌کند اهمیت خودکشی را از دیدگاه‌های مختلف توضیح داده و ذهن خواننده را آماده مطالعه و عمل کردن به پیشنهادهای فصول بعدی نماید که به ارزیابی و مدیریت خطر خودکشی اختصاص دارند.

در فصل پنجم کتاب نیز، جوزف اعلام می‌کند که درمان‌گران، برای مدیریت یک بیمار خودکشی‌گرا باید حداقل به سه مورد زیر توجه ویژه مبذول نمایند: الف) حفظ همدردی با بیمار، ب) در نظر گرفتن نیازهای ایمنی فوری در طول و بعد از ارزیابی خطر خودکشی، ج) تهیه طرح درمانی با در نظر گرفتن مکان درمان و بر اساس سطح خطر خودکشی ارزیابی شده. بر اساس این سه مورد، آن وقت آن‌ها می‌توانند تصمیم بگیرند که فرد خودکشی‌گرا را در بیمارستان بستری نموده و یا به صورت سرپایی، درمان نمایند. که در هریک از این دو حالت، می‌بایست نکات ویژه‌ایی مورد نظر قرار دهند که جزئیات آن‌ها، در همین فصل شرح داده شده است. با این وجود، موضوع بسیار مهمی که جوزف بر روی آن پا فشاری نمی‌کند این است که در طرح درمان، حتماً باید نظر و مشارکت فعال فرد خودکشی‌گرا را نیز جویا شد. چون، شواهد موجود نشان می‌دهند که برنامه‌ریزی چنین درمان‌های مشارکتی، با موفقیت بیشتری همراه هستند.

نظر به موضوعات مهم مطرح شده در این کتاب، راقم این سطورمطالعه‌ی آن را برای تمامی درمان‌گرانی که با فرد خودکشی‌گرا ارتباط دارند، توصیه می‌نماید. مطالعه این کتاب همچنین، می‌تواند برای کلیه کسانی که به نحوی در امر پیشگیری از خودکشی، انجام وظیفه می‌نمایند نیز مفید باشد. خوشبختانه، این کتاب کاربردی، توسط سرکار خانم حسینی و اینجانب به فارسی ترجمه شده است. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان پس از انجام داوری متن ترجمه شده، اقدام به چاپ آن کرده است. همچنین، نسخه ترجمه شده برخط کتاب نیز در آدرس (https://pub.rums.ac.ir) و به صورت رایگان، قابل دسترسی است. امیدوارم که خوانندگان فرهیخته، کتاب اصلی و یا ترجمه آن را مورد مطالعه نقادانه خود قرار داده و نظرات سازنده خود را به آدرس ایمیل اینجانب، ارسال فرمایند.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-10]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1402.22.8.9.7]
[DOI: 10.61186/jrums.22.8.907]